

УДК 33:338.2

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/2-104-4>

Лезіна А. В.

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0516-6598>

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

В статті досліджено та проаналізовано вагомість процесів зміцнення економічної безпеки підприємств на сучасному етапі розвитку теорії та практики. Визначено, що обрання довгострокового стратегічного планування має здійснюватися на основі вихідного рівня економічної безпеки підприємств, кореляція в даному випадку наступна: високий рівень – консервативна стратегія, середній рівень – компромісна (з підвидами: оптимізація та адаптація), низький рівень – агресивна. Надалі для будь-якої обраної стратегії запропоновано диференціація заходів її реалізації на трьох рівнях: початковий, достатній та просунутий, що спрямовані на досягнення тактичних та стратегічних завдань підприємства. А з метою уніфікації методичного підходу представлено детальний опис етапів формування стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств, що включає п'ять послідовних кроків формування стратегії. Враховуючи те, що алгоритм реалізації механізму зміцнення економічної безпеки відноситься до його функціонально-предметної галузі, яка може бути повністю регламентована, розроблений методичний підхід обрання та реалізації стратегії вдало його доповнює та допомагає досягти в кінцевому результаті економічного та соціального ефектів.

Ключові слова: підприємство, розвиток, стратегія, економічна безпека, модель, управління, рівень.

Постановка проблеми. У сучасному динамічному та висококонкурентному економічному середовищі, що характеризується зростанням рівня невизначеності, посиленням геополітичних ризиків, швидкими технологічними змінами та структурними трансформаціями, питання забезпечення економічної безпеки підприємств набуває особливої актуальності. Економічна безпека, як інтегральна характеристика стану суб'єкта господарювання, відображає його здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, забезпечувати стабільне функціонування, ефективний розвиток та реалізацію стратегічних цілей. В умовах постійних викликів формування ефективної стратегії зміцнення економічної безпеки стає ключовим фактором забезпечення конкурентоздатності та довгострокового виживання підприємств незалежно від їхньої галузевої належності та розміру.

Наразі прослідковується значна увага серед науковців та практиків до теоретичних та методологічних аспектів економічної безпеки підприємств. Розглядаються питання класифікації загроз, оцінки рівня економічної безпеки, розробки окремих інструментів та заходів захисту. Проте, недостатньо дослідженими залишаються комплексні підходи до формування стратегій зміцнення економічної безпеки, які б враховували специфіку діяльності підприємства, його ресурсні можливості, стратегічні пріоритети та особливості зовнішнього середовища. Часто пропонувані рішення носять фрагментарний характер або є універсальними, не враховуючи унікальних характеристик конкретних суб'єктів господарювання.

Особливою гостроти проблема формування ефективної стратегії зміцнення економічної безпеки набуває в умовах зростаючої невизначеності. Традиційні підходи до стратегічного планування, що базуються на екстраполяції минулих тенденцій, виявляються недостатньо дієвими у швидкозмінному середовищі. Виникає нагальна потреба у розробці гнучких та адаптивних моделей формування стратегій, які б дозволяли підприємствам оперативно реагувати на нові загрози та використовувати можливості, що виникають. Крім того, важливим аспектом є інтеграція різних функціональних складових економічної безпеки (фінансової, інформаційної, кадрової, технологічної, екологічної тощо) в єдину стратегічну рамку.

Практична значущість розробки обґрунтованої моделі формування стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств визначається її безпосереднім впливом на стійкість та ефективність діяльності суб'єктів господарювання. Наявність чіткої стратегії дозволяє підприємствам не лише мінімізувати потенційні збитки від реалізації загроз, але й проактивно формувати конкурентні переваги, підвищувати інвестиційну привабливість та забезпечувати довгострокове зростання. Ефективна стратегія сприяє раціональному розподілу ресурсів, координації зусиль різних підрозділів та підвищенню рівня усвідомлення питань економічної безпеки серед персоналу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз останніх наукових досліджень як в Україні, так і за кордоном за останні п'ять років виявляє зростаючий інтерес до проблематики формування моделей зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах нестабільного середовища. Українські науковці, зокрема Ареф'єва О. В. [1], акцентують увагу на необхідності адаптивних підходів до стратегування, враховуючи специфіку національної економіки та геополітичні ризики. Закордонні дослідження, наприклад, праці Oh E. [2], зосереджуються на розробці комплексних систем управління ризиками та інтеграції різних функціональних аспектів безпеки. Водночас, праці Saba C. S. [3] підкреслюють важливість розвитку динамічних можливостей підприємств для протистояння непередбачуваним загрозам. Незважаючи на вагомі напрацювання, питання інтеграції соціальних аспектів у моделі економічної безпеки, як зазначає Dalevska N. [4] потребує подальшого вивчення. Крім того, недостатньо дослідженими залишаються практичні аспекти застосування цифрових технологій для зміцнення економічної безпеки, що підкреслює Лопатовський В. Г. та Дубич Є. Б. [5]. Загалом, огляд літератури свідчить про еволюцію досліджень у напрямі розробки більш гнучких, інтегрованих та адаптованих моделей формування стратегій економічної безпеки підприємств.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблематики. Попри значну увагу наукової спільноти до питань економічної стійкості суб'єктів господарювання, цілісні підходи до розробки планів посилення їхньої економічної захищеності, що враховують своєрідність функціонування та вплив

непередбачуваності, все ще потребують глибокого опрацювання. Переважна більшість наявних праць концентруються на окремих аспектах або пропонують загальні рішення, які не завжди відповідають унікальним рисам підприємств. Особливо нагальною є потреба в гнучких та пристосованих схемах стратегування, спроможних оперативного реагувати на динамічні зміни зовнішнього оточення. Об'єднання різних операційних компонентів економічної безпеки в єдину стратегічну структуру, що забезпечує їхню синергію, також вимагає подальшого наукового осмислення. Отже, створення моделі формування стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах невизначеності, що інтегрує різноманітні внутрішні та зовнішні чинники, залишається актуальною та невирішеною науковою проблемою.

Мета статті. У зв'язку з вищезазначеним, метою даної наукової статті є розробка теоретико-методологічних засад та побудова комплексної моделі формування стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств, яка враховує особливості функціонування суб'єктів господарювання та забезпечує інтеграцію ключових функціональних складових економічної безпеки. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення низки наукових завдань, спрямованих на аналіз існуючих підходів, ідентифікацію ключових факторів впливу, розробку етапів формування стратегії та визначення механізмів її практичної реалізації.

Виклад основного матеріалу. Впровадження процесів зміцнення економічної безпеки підприємств на підприємстві має супроводжуватись оновленням підходів до формування її загальної стратегії. В такому разі, вибір довгострокового плану сталого розвитку компанії первісно має спиратись на висхідний (початковий) рівень економічної безпеки. На нашу думку, саме в первісні дані формують вибір подальшого планування. Так, для підприємств з:

- високим рівнем економічної безпеки характерне планування заходів, пов'язаних з її фінансовою, техніко-технологічною та інтелектуально-кадровою складовими. Йдеться про підтримку високого рівня трудової дисципліни, зокрема за рахунок дотримання положень внутрішніх регламентних документів та систематичних перевірок з боку керівництва. Крім того, встановлено, що чим більші масштаби діяльності підприємства (переважно сфери промисловості та торгівлі), тим більше уваги вони приділяють забезпеченості працівників сучасними засобами праці та регулярному покращенню умов роботи;

- середнім рівнем економічної безпеки характерне планування заходів, пов'язаних із фінансовою та інтелектуально-кадровою її складовою. Зазначений рівень підтримується переважно з допомогою формування належного морально-психологічного клімату у трудовому колективі, зокрема з допомогою методів мотивації. Звідси випливають регулярні труднощі із залученням додаткових коштів для мотивації працівників, що неминуче позначається на показниках фінансової стійкості;

- низьким рівнем економічної безпеки характерне планування заходів, пов'язаних із політико-правовою та фінансовою складовою. Це пов'язано з тим, що такі підприємства не можуть повною мірою адаптуватися до реалій підприємницької діяльності, а, наприклад, їх господарські зв'язки порушені. Внаслідок цього основні плани, які стосуються зміцнення власної економічної безпеки, є масштабними та важко реалізованими.

Розглянуті особливості планування заходів, пов'язаних з економічною безпекою у взаємозв'язку з її рівнем, не дозволяють говорити про розробку вітчизняними підприємствами окремих стратегій щодо її зміцнення. Крім того, «точковий» вплив на окремі складові економічної безпеки має розглядатися як доповнення до стратегії діяльності, але не взято за її основу. За такого підходу іншим складовим, як правило, приділяється недостатня увага. Виходячи з цього, стратегія зміцнення економічної безпеки підприємства має виступати планом скоординованих дій, що стосується всіх її складових. Для цього, на нашу думку, доцільним є виділення наступних стратегій: агресивної, компромісної (з підкритеріями – оптимізації та адаптації) та консервативної (табл. 1).

Реалізації кожної із запропонованих у таблиці 1 стратегій має передувати робота щодо визначення рівня економічної безпеки підприємства та узгодження плану подальших заходів та дій.

Так, агресивна стратегія спрямована на максимальне залучення до процесу зміцнення економічної безпеки наявних у розпорядженні підприємства ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових). Перерозподіл ресурсів на зміцнення економічної безпеки за низького її рівня дозволить:

- покращити ринкові позиції підприємства з наступними економічним та соціальним ефектом;
- стимулювати активну взаємодію різних структурних підрозділів підприємства між собою;
- підвищити рівень організаційно-управлінської культури підприємства.

Основним недоліком реалізації агресивної стратегії є необхідність перерозподілу посадових обов'язків працівників, для чого вони повинні мати відповідні навички та знання, пов'язані з зміцненням економічної безпеки. Саме тому реалізація такого типу стратегії не може відбуватися на постійній основі: одразу після підвищення рівня економічної безпеки виникає потреба у розробці та застосуванні компромісної чи консервативної стратегії.

Фундаментом компромісної стратегії економічної безпеки підприємства виступає розстановка пріоритетів серед її складових, вплив на які необхідно в першу чергу. Так, у разі середнього рівня економічної безпеки підприємства, динаміка якого схильна до зниження, йдеться про компромісну стратегію оптимізації. Така стратегія спрямована на: формування та використання спеціальних резервних фондів; перерозподіл ризику (диверсифікація, хеджування); економію матеріальних ресурсів (нормування обігових коштів); раціоналізацію використання наявних ресурсів; перегляд засобів мотивації працівників. При цьому особлива увага має приділятися пошуку причин зниження рівня економічної безпеки підприємства.

У кардинально протилежній ситуації (позитивна динаміка рівня економічної безпеки, однак, у межах його середнього значення) є доцільною компромісна стратегія адаптації. Логіка її розробки та реалізації має виходити з можливості досягнення потенційно високого рівня економічної безпеки, для чого необхідно: максимально можливе збільшення бюджетів для проведення відповідних заходів; удосконалення бізнес-процесів та розвиток зв'язків із зацікавленими сторонами підприємства (особливо із засобами масової інформації або представниками органів державної влади); розробка додаткових стимулів досягнення поставленої мети.

Реалізація консервативної стратегії економічної безпеки підприємства спрямовано підтримку високого її рівня. На перший план для підприємств

**Особливості реалізації стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств
в залежності від її поточного рівня**

Поточний рівень економічної безпеки підприємства	Стратегія економічної безпеки підприємства	Особливості реалізації стратегії економічної безпеки підприємства
Низький	Агресивна	Мета реалізації стратегії – максимально швидке підвищення рівня економічної безпеки. Основні акценти реалізації стратегії пов'язані з проведенням фундаментальних змін щодо підходів до ведення підприємницької діяльності в цілому (або основних бізнес-процесів). Передбачає кардинальний перерозподіл ресурсів, а також перегляд структури та утримання бюджетів, пов'язаних із зміцненням економічної безпеки.
Середній	Компромісна	Мета реалізації стратегії – стабілізація та/або зміцнення рівня економічної безпеки. Основні акценти стратегії залежить від варіантів її реалізації: оптимізація рівня економічної безпеки чи його адаптація. 1. Оптимізація рівня передбачає проведення заходів щодо «посилення» однієї (або кількох) складових економічної безпеки підприємства, які об'єктивно потребують удосконалення та знижують загальний її рівень. 2. Адаптація рівня пов'язана з активізацією дій щодо його «зміцнення» та стимулюванням позитивної динаміки його зростання за рахунок пошуку можливостей для систематичного вдосконалення однієї (або кількох) складових економічної безпеки.
Високий	Консервативна	Мета реалізації стратегії – підтримання високого рівня економічної безпеки. Основні особливості реалізації стратегії сфокусовані на збереженні досягнутого (існуючого) рівня економічної безпеки, контролі за результатами діяльності, прогнозуванні тенденцій розвитку можливих її загроз та розробці плану протидії їм.

Джерело: складено автором

виходить дотримання трудової дисципліни (що зазвичай не вимагає додаткових фінансових ресурсів) та розуміння тенденцій виникнення та розвитку загроз економічній безпеці (для чого необхідна реалізація науково-методичного підходу до формування її ключових індикаторів). Основна цільова спрямованість цієї стратегії орієнтована гармонізації інтересів максимально можливої кількості зацікавлених сторін підприємства.

Однак, незважаючи на те, що забезпечення, підтримання та зміцнення високого рівня власної економічної безпеки саме по собі впливає з мети підприємницької діяльності (максимізація прибутку), оскільки нерозривно пов'язано з нею, логіка реалізації консервативної стратегії пов'язана з постійним впливом на корпоративну свідомість та культивування атмосфери «нетерпимості» до порушення. Це стосується як розвитку корпоративної культури, так і систематичної реалізації методології зміцнення економічної безпеки. Відповідно, при реалізації тієї чи іншої стратегії зміцнення економічної безпеки, важливим фактором є детальний план заходів щодо її впровадження. Згідно з моделлю NAOMIE [6], вибір стратегії повинен підкріплюватися розробкою плану заходів щодо їх реалізації в розрізі не тільки кожної складової економічної безпеки, а й планованих результатів у рамках кожної з них. Для розуміння та подальшого врахування того, що результати реалізації заходів, передбачені обраною стратегією зміцнення економічної безпеки можуть бути вкрай різними, доцільною є їхня диференціація через призму, як мінімум, трьох рівнів: початкового, достатнього, просунутого. Схематично сказане позначилося на розробленій векторній моделі реалізації стратегії зміцнення економічної безпеки підприємства, яка представлена на рис. 1.

Згідно з запропонованою моделлю, основні фокуси при реалізації стратегії в рамках процесів зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах невизначеності мають бути спрямовані на

вирішення тактичних (початковий рівень) та стратегічних (достатній та просунутий рівні) завдань щодо економічної безпеки.

Однак якщо вирішення тактичних завдань у рамках стратегії пов'язане, переважно, з економічним ефектом (кількісні критерії ефективності), то реалізація стратегічних ще й із соціальним (якісні критерії ефективності). Така диференціація рівнів реалізації стратегії зміцнення економічної безпеки підприємства не лише стимулює до вирішення максимальної кількості тактичних та стратегічних завдань, а й орієнтує на більш детальне опрацювання відповідних заходів в умовах невизначеності майбутнього.

У цьому слід розуміти, що кількість реалізованих заходів є умовним критерієм визначення рівнів реалізації стратегії (тут ми керувалися законом переходу кількісних змін на якісні). Однак при розробці деталізованого плану заходів щодо реалізації стратегії зіткнення економічної безпеки підприємства для кожної її складової будуть різні критерії для віднесення «загального» результату до початкового, достатнього чи просунутого рівня. Наприклад, зниження плинності кадрів на 5% може вважатися початковим рівнем реалізації стратегії щодо інтелектуально-кадрової складової, на 10% – достатньо, на 15% – просунутим. У свою чергу, сукупність досягнутих результатів у рамках кожної складової економічної безпеки свідчить про реальний рівень реалізації стратегії її зміцнення.

Наступним кроком є детальний опис покрокових етапів формування стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств, що послідовно поєднує отримані в ході даного етапу дослідження результати (рис. 2).

Так, відповідно до запропонованої моделі, досягнення результату стає можливості лише за послідовної інтеграції етапів розробки стратегії економічної безпеки у функціонально-предметні області відповідного механізму. Наприклад, реалізація першого

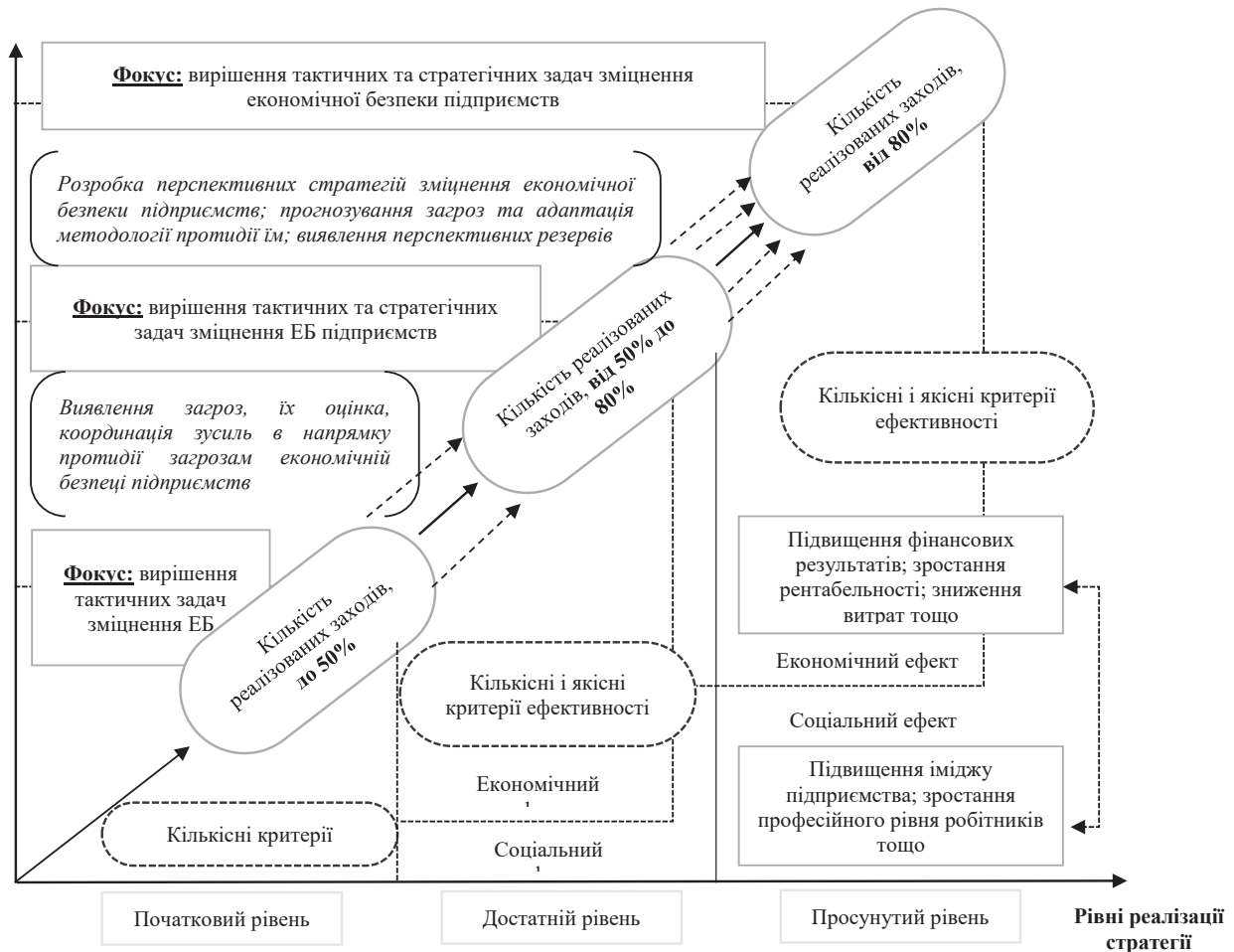

Рис. 1. Векторна модель реалізації стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств

Джерело: розробка автором

етапу розробки стратегії щодо аналізу існуючих і потенційних загроз економічній безпеці безпосередньо ґрунтується на запропонованій раніше моделі взаємозв'язку їх сигналів та індикаторів. Для другого та третього етапу ключову роль відіграють методики реалізації процесів зміцнення економічної безпеки, що базуються на запропонованій поліцентричній моделі, реалізація якої дозволить розробити альтернативні варіанти стратегій, виходячи з поставлених завдань для підприємства.

У свою чергу, проведення заходів відповідно до обраної стратегії (деталізованого плану) пов'язане з реалізацією механізмів оцінки, виявлення та протидії загрозам економічній безпеці, чіткими одиницями алгоритмами або моделями відповідного бізнес-процесу.

Враховуючи те, що алгоритм реалізації механізму зміцнення економічної безпеки відноситься до його функціонально-предметної галузі, яка може бути повністю регламентована, розроблена стратегія вдало його доповнює. Саме за допомогою стратегії можуть бути уніфіковані моделі, механізми, методики та алгоритми зміцнення економічної безпеки підприємства, що сприяє розвитку взаємозв'язку між ними та зміцненню взаємозумовленості. У зв'язку з цим, значення розробленої логічної моделі реалізації процесів зміцнення економічної безпеки у стратегії розвитку підприємства полягає в наступному:

- для теорії: у формуванні та розвитку взаємозв'язку між етапами розробки стратегії

економічної безпеки підприємства та розробленими моделями, механізмами, методиками та алгоритмами її забезпечення, а також послідовністю їх реалізації та регламентації в рамках господарської діяльності підприємства;

- для практики: у розробці проекту стратегії економічної безпеки підприємства, структурні елементи якого підкріплені рекомендаціями щодо їх наповнення та подальшої реалізації на підприємстві.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, в рамках проведеного дослідження запропоновано застосовувати вибір стратегію запропонування економічної безпеки підприємства у відповідності до її початкового рівня. Винесено формувати довгострокові плани за напрямками агресивної, компромісної (оптимізації та адаптації) та консервативної стратегії, що формує широке поле вибору для подальших дій та має узгодженість в залежності від первісного рівня економічної безпеки. Також враховано, що заходи щодо впровадження стратегій можуть бути різними та інколи мати протиріччя між собою, відповідно, сформовано векторну модель реалізації обраної стратегії, що має три рівні: початковий, достатній та просунутий. А також представлено узагальнену модель процесів формування стратегії, що включає в себе покрокові етапи розробки стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств за для отримання позитивного, запланованого результату з ознаками економічного та соціального ефектів.

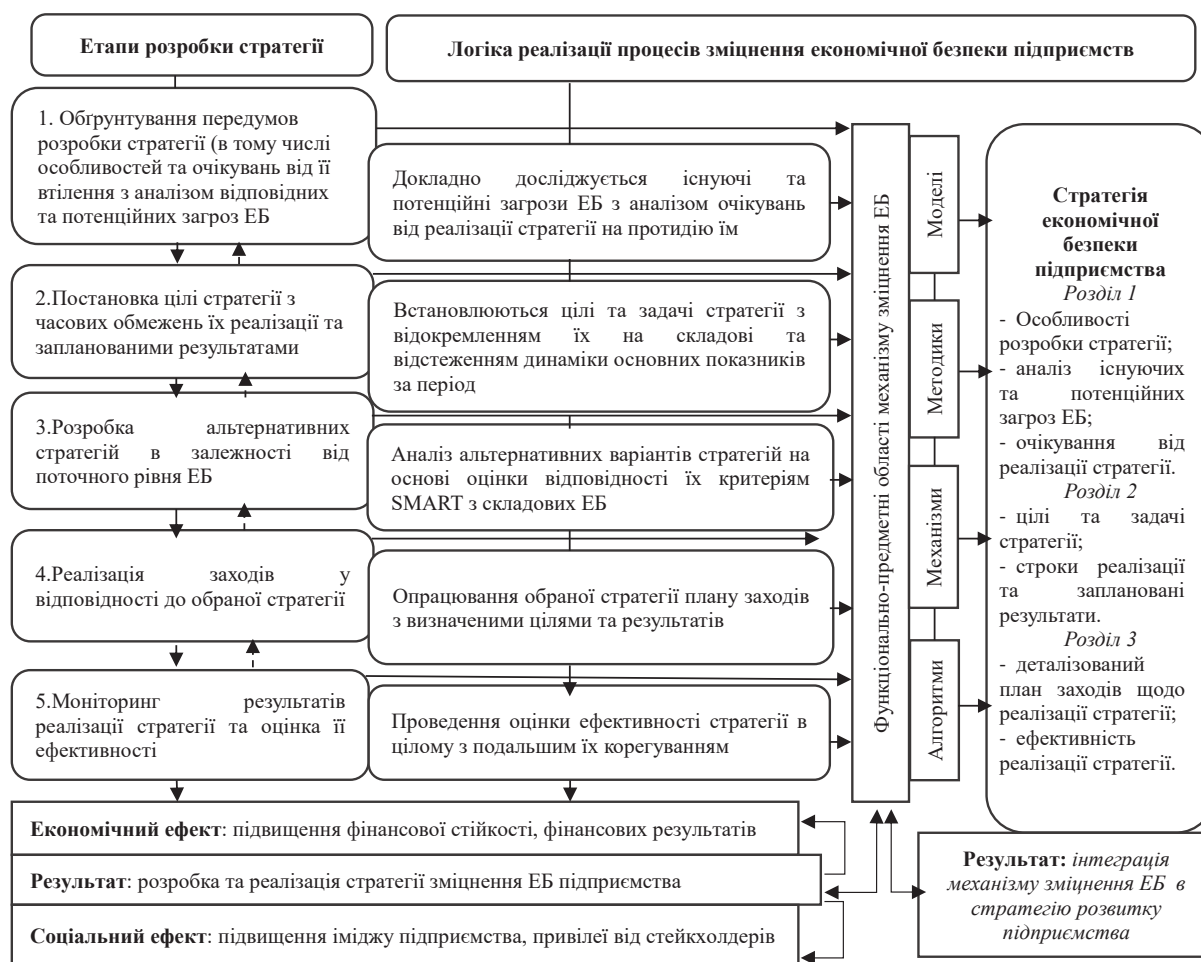

Рис. 2. Етапи формування стратегії зміцнення економічної безпеки підприємств

Джерело: розробка автора

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О. В., Пілецька С. Т., Кравчук Н. М. Адаптивне управління фінансовою стійкістю підприємства при забезпеченні його економічної безпеки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. № 1 (75). Ч. 1. С. 80–90. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-1-12>
2. Oh, E. Economic Securitization in the Post-Cold War Era: Navigating the Intersection of Security and Economy. *Democracy and Security*. 2025. P. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/17419166.2025.2449644>
3. Saba, C. S. Security as an outcome for promoting economic prosperity in the regional economic communities of Africa: Evidence from a panel data analysis. *African Security Review*. 2020. 29 (4). P. 376–400. DOI: <https://doi.org/10.1080/10246029.2020.1835681>
4. Dalevska, N. Social responsibility as an element of the economic security system of business entities. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Економічна»*. 2021. № 1(23)-2(24). С. 100–105. DOI: [http://doi.org/10.31474/1680-0044-2021-1\(23\)2\(24\)-100-105](http://doi.org/10.31474/1680-0044-2021-1(23)2(24)-100-105)
5. Лопатовський В. Г., Дубич Є. Б. Формування системи цифрових комунікацій підприємства: аспекти економічної безпеки бізнесу. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022. Volume 7. No 4. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-9>
6. Лезіна А. В. Шляхи розвитку методології економічної безпеки підприємств. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 8. С. 66–73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-9>

References:

1. Arefieva O. V., Piletska S. T., Kravchuk N. M. (2020). Adaptivne upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstva pry zabezpechenni yoho ekonomichnoi bezpeky [Adaptive management of the financial stability of an enterprise while ensuring its economic security]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*, no. 1 (75). Part. 1. pp. 80–90. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-1-12> (in Ukrainian)
2. Oh, E. (2025). Economic Securitization in the Post-Cold War Era: Navigating the Intersection of Security and Economy. *Democracy and Security*, pp. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/17419166.2025.2449644>
3. Saba, C. S. (2020). Security as an outcome for promoting economic prosperity in the regional economic communities of Africa: Evidence from a panel data analysis. *African Security Review*, no 29 (4), pp. 376–400. DOI: <https://doi.org/10.1080/10246029.2020.1835681>
4. Dalevska, N. (2021). Social responsibility as an element of the economic security system of business entities. *Naukovi pratsi DonNTU. Seriya: "Ekonomichna"*, no 1(23)-2(24), pp. 100–105. DOI: [http://doi.org/10.31474/1680-0044-2021-1\(23\)2\(24\)-100-105](http://doi.org/10.31474/1680-0044-2021-1(23)2(24)-100-105)
5. Lopatovskyi V. H., Dubych Ye. B. (2022). Formuvannia systemy tsyfrovyykh komunikatsii pidpriemstva: aspekty ekonomichnoi bezpeky biznesu [Formation of an enterprise's digital communications system: aspects of business economic security]. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, Volume 7, No 4, pp. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-9> (in Ukrainian)

6. Liezina A. V. (2025). Shliakhy rozvytku metodolohii ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv [Ways to develop the methodology of economic security of enterprises]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovi zhurnal*, no 8, pp. 66–73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-9> (in Ukrainian)

Liezina Anastasiia

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

A DIFFERENTIATED APPROACH TO FORMING AND IMPLEMENTING A STRATEGY FOR STRENGTHENING THE ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES

Summary

The article investigates and analyzes the importance of the processes of strengthening the economic security of enterprises at the current stage of development of theory and practice. It is determined that the choice of long-term strategic planning is the key to its sustainable development and increasing the level of competitiveness. In this case, the basic one is the choice of a strategy for strengthening the economic security of enterprises based on its initial level, which in this case has a correlation with the choice of the appropriate strategy as: a high level of economic security allows you to choose a conservative strategy, an average level - a compromise (with subspecies: optimization, in case of a decrease in indicators in dynamics and adaptation, in case of an improvement in indicators), a low level – an aggressive one. In the future, for any selected strategy, a differentiation of measures for its implementation is proposed at three levels: initial, sufficient and advanced. Each level allows you to implement measures for implementing the strategy and track previous results with the possibility of adjusting further actions, which are collectively aimed at achieving the tactical and strategic objectives of the enterprise and have a synergy effect. In order to have a unified approach to any enterprise regardless of its type of activity, a detailed description of the stages of forming a strategy for strengthening the economic security of enterprises is presented, which includes five consecutive steps of strategy formation: justification of prerequisites, setting goals and objectives, development of alternative strategies, implementation of measures and monitoring of results. Considering that the algorithm for implementing the mechanism for strengthening economic security refers to its functional and subject area, which can be fully regulated, the developed methodological approach to selecting and implementing a strategy successfully complements it and helps to achieve economic and social effects in the end. For theoretical development, this is an improvement in the methodology of processes for strengthening the economic security of enterprises, for practical application, a unified step-by-step plan for implementing the strategy has been developed.

Keywords: enterprise, development, strategy, economic security, model, management, level.